

روند تقریب مذاهب اسلامی در سرزمین شام در دهه 80 شمسی

گزارشی از روند تقریب

این گزارش فشرده ای از روند تقریب در سرزمین شام سوریه، لبنان اردن و فلسطین است که در واقع تفاوت چندانی با پدیده تقریب در کشورهای گوناگون اسلامی از جمله مصر، سودان، کشورهای آفریقایی کشورهای مغرب عربی و کشورهای غیر عربی هم چون ترکیه ایران هند، پاکستان اندونزی مالزی افغانستان و اقلیتهای پراکنده در قاره های پنجگانه به ویژه آمریکا، اروپا و آسیا ندارد.

همه این کشورها به رغم وجود فاصله های گاه زیاد بین مرزهای آنان یا همجواری آنها با یکدیگر بحمد آن به این درک قطعی رسیده اند که اسلام دین تجزیه پذیری نیست و اصول و فروع آن و مواضع نظری

تاریخی، جغرافیایی فرهنگی و تربیتی آن یکی است و آیین وحدت فکری و عملی آنها رویه متداول و حاکم بر عرصه اسلامی است هر چند گروه ها و گرایشهای فرقه ای شکست خورده ای یافت شود که سعی در گسترش تفرقه میان پیروان مذاهب برانگیختن جنگهای مذهبی و افتادن در ورطه خون ریزی یا تهمت زدن با انفعال آمیخته به احساسات هوچی گرانه و چیزهایی که ای بسا به ریختن خونهای عزیز یا ویرانی یا به آتش کشیدن اماکن یا مساجد اسلامی نیز بینجامد منشأ این گرایش خطرناک پرده انداز و تیره و تاریک یا نظریه های برخی علمای خام یا مواضع منحرف برخی عوام با همراهی [غافلانه] سمپاشی ها و بدخواهی های خاورشناسان و سیاستهای کشورهای گمراه کافر و شرور غرب یا شرق به منظور تضعیف بنیه مسلمانان و تسهیل سلطه خود بر کشور ثروت و سرنوشت مسلمانان و باقی نگهداشتن آنها گاهی در حالت آتش زیر خاکستر و گاهی آماده انفجار برای اجرای برنامه های اردوگاه ستم گری استعمار و طغیان است.

متأسفانه پدیده تفرقه پراکندگی مذهبی تهمت زنی و تصنیف ها یا تألیف های مبتذل یا مسموم در پنجاه یا چهل سال گذشته جو غالب با رایج محیط های اسلامی بود چگونگی فرو غلطیدن در لغزشگاه تکفیر یا ملعنه ناسزاگویی و نیرنگ یا فحاشی و توهین یا بی ادبی به ستارگان عالم اسلام در دهه های گذشته به خوبی دیده میشود به صورتی که اگر مردان بزرگ مخلص از جان گذشته و ایثارگر در این دوران وجود نداشتند اسلام مقام واقعی خود را چه بزرگ چه کوچک نمی یافت و از اسلام اثری در مشرق یا مغرب یا مرکز دنیا دیده نمی شد.

به نظر من این پدیده اینک کم رنگ شده و رو به افول گذارده است و جای آن را شعور آگاهی بخشی گرفته که در پرتو خیزش اسلامی سی سال گذشته روندی رو به رشد و نمو دارد و کسانی از علما و برخی یا اغلب عامه مردم متوجه شده اند که این گرایش خطرناک بلکه بیهوده است. به عقیده عبادات و اخلاق اسلامی نظمه میزند مصلحت عالییه اسلامی را تهدید می کند. تمام امت اسلامی را به ویرانی تباهی نیستی و سقوط سوق میدهد مسلمانان را از یکدیگر دور می سازد و بذر تفرقه جدایی نفرت میباشد و تمام کارهای مثبت یا برنامه های آنان را بر باد میدهد این چیزی است که دشمنان جنایت کار در آن طمع کرده اند؛ کسانی که در تلاشند تا امت اسلامی را هرچه بیشتر تجزیه کنند و رشته وحدت کشورهای اسلامی را یکی پس از دیگری بدون استثنا بگسلند. این حرکت در راستای سیاست جداسازی و سوء استفاده از برخی جنبه های منفی با انواع عقب ماندگی ها و کوتاهی ها به ویژه تحریک گروه های غیر مسلمان در سرزمینهای اسلامی

و نیز نفوذ در میان گروه های اسلامی برای برانگیختن مشکلات و اختلافها میان آنان است بر اساس فاعده تفرقه بینداز و حکومت کن و این که تفرقه باعث ضعف و منجر به تباهی می شود.

در مورد سرزمین شام به ویژه سوریه مردم این کشور به این توطئه های جنایت کارانه استعماری آگاهی دارند. سوریه در طول تاریخ نوین خود دیدگاهی عمیق تر درکی بیشتر و آینده نگری دورتری نسبت به مسئله وحدت ملی خود ضرورت پاسداری از آن و پشت سر گذاردن تمام جنبه های منفی لغزشگاهها و به طوری که شهروندان سوری از آغاز استقلال و رهایی از استعمار فرانسه در هفدهم آوریل ۱۹۴۶ (۲۹) فروردین (۱۳۲۵) تاکنون هیچ تفاوتی میان پیروان ادیان مذاهب و طوایف مختلف نمیگذارند و این افتخاری برای سوریه نوین آزاد و سرفراز است.

به عنوان مثال ما در سوریه هیچ تفاوتی در حقوق و وظایف میان مسلمانان و غیر مسلمانان و میان پیروان مذاهب سنی یا شیعه نمیبینیم و شاهد حذف آثار تفرقه و پیامدهای آن در هر دو گروه هستیم. این رشد و بلوغ سیاسی رهبران خردمند احساس دینی گروه های مختلف مردم و شعور مدنی - اجتماعی قاطبه شهروندان سوریه و دیگر کشورهای شام را به استثنای برخی مواضع سببه آمیز طرفداران استعمار در لبنان - پیشاپیش کشورهای عربی فاقد هر گونه مشکل طایفه ای مذهبی یا نژادی قرار داده است.

مشابه این آگاهی و روشن بینی سیاسی را ما در جمهوری اسلامی ایران از همان آغاز پیروزی انقلاب اسلامی با کوششها و رهبریهای امام خمینی در بیش از ربع قرن پیش بدین سو شاهد بوده ایم.

این آگاهی سیاسی با آگاهی دینی مصلحت اندیشانه ملی و قومی به منظور مقاومت در برابر تجاوزهای استعماری و استکباری کشورهای غرب به رهبری آمریکا مقارن گشته است. همانا گرایش و اهداف خصمانه قدیمی این استعمارگران تبدیل به رفتارهای عینی خطرناکی به وسیله محاصره نظامی سرزمینهای ما و

اعلان جنگ و حشیانه و ویرانگر علیه کشورهای اسلامی شده است که آغاز آن با اعمالی مثل مسلط ساختن ضربهای متعصب بر بوسنی و هرزگوین و کوزوو، حکمرانی کمونیستهای اتحادی روسیه و چین بر جمهوری ها و مناطق اسلامی همچون چین میدان دادن به سیکها و هندوها در هند یا هندیان کینه توز در کشمیر و جاهای دیگر سپس همکاری تمام نیروهای غرب و در راس آنان انگلیس افعی صفت هم پیمانی صلیبیان افراطی در آمریکا با صهیونیسم به راه انداختن جنگ نسل کشی در فلسطین افغانستان و عراق و تهدید ایران سوریه و سپس دیگر کشورهای عربی و حتی دوستان این کشورهای متجاوز بوده است.

تقریب هرگز به معنای ذوب مذاهب اسلامی در یکدیگر نیست بلکه به مفهوم وصول به نزدیکی در دیدگاه های مختلف عرصه های دینی و وحدت بخشیدن به مواضع اندیشه ها، رفتارها و شیوه هاست به این منظور که مسلمانان در برابر دشمنان خارجی از کشورهای کافر و شرور صف واحدی را تشکیل بدهند؛ دشمنانی که تروریسم را بهانه ای برای کشتار و نسل کشی مسلمانان در دیارشان نموده اند به غارت ثروتهای آنان و به بردگی کشاندن آنها میپردازند و در پی سلطه بر منابع نفتی و غیر نفتی سرزمین مسلمین تسلط بر تمام فعالیتهای اقتصادی ایشان به بهانه جهانی شدن و موافقت نامه های «گات یا تجارت آزاد و امکان دادن به شرکت های بزرگ سرمایه داری به منظور کشیدن شیره جان مثل دیگر به ویژه مسلمانان برای غارت ثروتهای نفتی و غیر نفتی آنها برآمده اند.

مهمترین نموده های روند تقریب در سرزمین شام بدین قرار است

الف - دوستی و محبت متقابل فعال سازی بهترین همکاری میان علمای سنی و شیعه است اسلامی و به خاک سپردن تمام نموده های اختلاف تعصب دینی و تنشها این امر بسیار روشنی است.

ب - منع نشر یا چاپ کلیه کتابهایی که متضمن توهین به پیروان مذاهب دیگر باشد و عدم اجازه پخش

مطالبی در رسانه های گروهی یا ایراد بعضی از سخنرانها در مراکز (مجامع)، نهادها باشگاههای فرهنگی که به مسائل اختلافی دامن بزند. این جهت گیری دولت سوریه و دیگر کشورها در سرزمین شام است.

ج - محکوم کردن هر گونه برچسب تکفیر و گمراهی که متوجه برخی پیروان مذاهب میشود به منظور ممانعت از برانگیختن فتنه هم چنین تخطئه نویسندگان که به چنین نوشته هایی می پردازند. این چیزی است که در نوشته ها و دیگر موضع گیریهای ما کاملا قابل لمس است. ما هرگز اتهام های تکفیری را که مفتیهای اندکی از اهل سنت بی محابا نثار دیگران میکنند نمی پذیریم هم چنان که یورش ستمگرانه در نوشته های برخی شیعیان به بزرگان صحابه گرامی را نیز قبول نداریم.

هم چنین ممانعت از نشر هر آن چه تاریخ اسلام را زشت جلوه میدهد، مجدداً شبح نزاع ها و اختلافها را بر می انگیزد و به درگیری میان مسلمانان به دلیل حوادث قدیمی و تاریخی دامن می زند. از جمله وظایف ما دفن کردن کلیه این آثار تفرقه انگیز شعله ور کننده آتش فتنه یا آتش افروز میان ما پیروان مذاهب مختلف و نبش قبر کننده آن دسته از حوادث تاریخی است که به جای سازندگی، عامل تباهی و به جای وحدت پراکندگی و تفرقه به دنبال دارد این کارها رویه گروه های متعصب و افراطی است که به اسلام ظلم می نمایند.

د - تشویق مطالعه های مقایسه ای فقهی و عقیدتی به ویژه در بعد مطالعات دانشگاهی تخصصی به شیوه بیان علمی صرف و احترام آمیز دیدگاههای دیگران همراه با بیان دلایل و براهینی که باعث بروز نظریه های مخالفی از سوی ما یا آنها و جلوه گری مسایل با مظاهر مختلف شده است و نیز گسترش روحیه گفت و گوی سازنده و نقد علمی صرف و به دور از هر گونه توهین، تهدید، ارباب و حمله به دیگران، زیرا عالم واقعا منصف فراتر از اختلافها قرار میگیرد و پذیرفتن عذر دیگران در اختلاف ها روش مسلمان

خیرخواه است؛ کسی که صاحب قلبی بزرگ پاک و خالی از هر گونه کینه نفرت و خودخواهی نفس اماره و دلسوز آینده اسلام و امت اسلامی است.

ه - فعالیتهای مشترک فرهنگی میان علمای بزرگ اهل سنت و شیعه در ماه مبارک رمضان و دیگر مناسبتهای اسلامی در سطح رسمی از جمله سخنرانی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران محمد خاتمی در کتابخانه ملی اسد در دمشق شرکت گروه برجسته ای از علمای اهل سنت در مراسم هفته وحدت که هر سال در تهران برگزار میشود فعالیتهای بسیار مثبت فرهنگی رایزنیفرهنگی ایران در دمشق مثل اجرای مسابقه های قرآنی در ماه رمضان سخنرانی های عمومی در مناسبتهای مربوط به اهل بیت و انتشار مجلات مختلف و نشر پژوهشهای مقایسه ای

هم چنین فعالیتهای دیگری که در سطوح فرهنگی غیر رسمی دیگر انجام میشود همچون سخنرانی هایی که در آرامگاه حضرت زینب در زینبیه دمشق و نیز در دانشگاه ها و مراکز فرهنگی دمشق به وسیله علمای شیعه و اهل سنت با حضور جمع بسیاری از هر دو گروه ارائه می شود به همین مناسبت ما فعالیتهای مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در ایران را پس از مصر مورد قدردانی و ستایش قرار میدهیم.

در همین راستا میزگردهای حیاتی حساس و مهمی در کانالهای تلویزیونی ماهواره ای میان علمای اهل سنت و شیعه در سوریه و لبنان برگزار میشود که طی آنها مسائل روز بررسی میشود و انسجام و هم فکریهای طرفین با یکدیگر روشن میگردد.

و در سطح مردمی نیز شاهد نزدیکی آشکار و تفاهم جدیدی میان اهل سنت و شیعیان در موارد بسیاری هستیم از جمله

تأکید بر وحدت عقیده بین دو طرف وحدت اصول ایمانی ثابت در قرآن کریم و سنت نبوی در گفتار و کردار و نیز وحدت در عبادت با ادای نمازهای واجب صرف نظر از وسایل آن چون اذان و نحوه ایراد آن نماز جمعه و جماعت و نحوه انجام و ادای آنها زیرا مهم به مورد اجرا گذاردن ارکان اصول پایه ای اسلام است.

از جمله این پدیده ها مشارکت در تحصیل فرهنگ و علوم مختلف در هر یک از حوزه های علمیه دمشق و تهران و توابع آن وجود دانشگاه مذاهب اسلامی در تهران و نیز تدریس اصول مذاهب مختلف در دانشکده های حقوق دانشگاه های سوریه است.

اتفاق نظر عملی میان پیروان اهل سنت و شیعه در نبود هر نوع نزاع یا درگیری یا تنش میان این دو گروه در سرزمین شام و ایران بلکه احترام متقابل و وجود ازدواجهای اختیاری موجود میان اهل سنت و شیعه بدون هیچ ایرادی تجسم یافته است.

از دیگر پدیده های مثبت در این عرصه وجود تعقل و دورنگری در اجتناب از برانگیختن اسباب اختلاف میان اهل سنت و شیعیان و اقدام هر یک به شیوه های فکری و مذهبی خود و احترام به منابع اجتهادی نزد هر دو گروه است.

اهم چنین در این کشورها هر گونه تهمت زنی و ملعنه به شیعیان که از سوی عوام و برخی عالم نمایان ترویج میشود ممنوع است و بر بیان وجه صحیح هر نظر و تفسیر قابل قبول آن

انگشت گذارده میشود از جمله پدیده عصمت اهل بیت (علی، فاطمه حسن و حسین رضی الله عنهم و ائمه دوازده گانه ای که در شمار پیامبران نیستند به معنای پایداری در برابر گناه است که آنان را از ارتکاب گناهان کبیره دور میدارد و نیز مسئله امامت و برتری امام علی بر بقیه خلفای راشدین بر حسب تصور و اعتقاد شیعه و مخالفت توده های اهل سنت با ایشان در این مسئله با توجه به این که مسئله به تاریخ سپرده شده است و برانگیختن آن در زمان ما هیچ فایده و خاصیتی ندارد یا تخطئه جمهور صحابه یا متهم نمودن آنان به اعمالی که منافی صریح قرآن است، با عنایت به این نکته که اگر متنی نبوی صراحتاً بر امامت مولایمان علی بن ابی طالب وجود داشت، خود آن حضرت در برابر دیگران بدان استناد می کرد.

از جمله این مسائل کوشش در اسائه ادب یا کاستن از شان برخی از مادران مؤمنان زنان پیامبران است به ویژه آنهایی که در قرآن کریم به صراحت به براءت و پاکی یاد شده اند یا توهین به برخی از راویان حدیث

از جمله مسائل قابل بحث تقیه» است که به معنای دروغ یا توطئه یا خیانت نیست بلکه حفظ خود در برابر زبان دیگران از راه موافقت با او در گفتار یا کرداری است که از نظر عامل به تقیه مخالف حق است، به ویژه آن که اصل تقیه در برابر دشمنان در شرع نیز جایز و اخذ به آن صحیح است به وسیله صریح آیه قرآن کریم که می فرماید: «إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُخَذَّ رُكُومُ اللَّاهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ... مگر آن که بخواهید به گونه ای از آنان تقیه کنید و خداوند شما را از خویش پروا می دهد و بازگشت هر چیزی به سوی او است.

مثال دیگر ظهور مهدی منتظر است که شرعاً نیز ثابت شده و اختلاف نظر اهل سنت و شیعه تنها در مشخصه های آن حضرت امکانات و تاریخ ظهور ایشان است.

نظیر آن، مسئله «البداء» برای خداوند (عزوجل) است که نزد شیعیان امامیه به معنای عیان کردن پس از پنهان کردن نه عیان شدن پس از پنهان شدن است البته با منزه دانستن خداوند متعال از هر نقصی و دانستن چیزی که به آن دانا نبوده است. خداوند بسی والاتر و بزرگ تر از اینهاست، زیرا علم خداوند متعال در کلیات و جزئیات و حال و آینده ثابت است ولی عیان کردن آن تنها بر حسب مقتضای حکمت | و اراده | اوست.

واگذاری حساب و کتاب به خداوند متعال به رغم وجود اختلافهای سیاسی و برخی اختلاف های مذهبی اعتقادی یا فقهی مهمترین نکته اطمینان بخش برای هر مرد و زن مسلمان تسلیم مطلق خداوند متعال بودن در محاسبه خلائق در آن جهان است خداوند سبحان هم چنان که می فرماید: «وَنَسُوعُ الْمَوَازِينَ الْقُرْصُطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكُفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ و ما در روز رستاخیز ترازوهای دادگر را به کار می نهم، آنگاه بر هیچ کس ستمی نخواهد رفت و اگر کرداری هم سنگ دانه خردلی باشد آن را به شمار خواهیم آورد و تنها علم ما از همه حساب گران کفایت خواهد کرد اگر خطایی عمدی وجود داشته باشد، مرتکبان آن را محاسبه خواهد کرد.

بر این اساس اهل سنت و شیعیان همگی باید کار حساب و رسیدگی به خطاهای بندگان خدا را به خدا واگذارند، اعم از این که مربوط به عدالت صحابه یا زیر سؤال بردن برخی از آنان باشد یا مرتبط با مسئله خلافت با امامت یا مسائل متعلق به امور اجتهادی چرا که اگر مجتهد درست اجتهاد کرده باشد دو ثواب و اگر خطا کرده باشد یک ثواب برایش منظور میشود تا زمانی که بیشترین تلاش خود را برای نیل به حق و صواب به کار میبرد و تا وقتی که از پختگی علمی و توانایی اجتهاد حسن نیت عدالت و پرهیزکاری برخوردار است به صورتی که کسی از او فرو غلطیدن در لغزشها

و خطاهای فاحش را ندیده است تا این که صلاحیتش او را در نیل به حق راه هدایت و راه رشد

کمک کند. اصل راهنمای اهل سنت در این مورد چنین است آنها خونهای هستند که خداوند متعال شمشیرهای ما را از آلودگی به آنها پاک نموده است پس زبان خود را بدانها آلوده نمی سازیم و آن چه میان صحابه اتفاق افتاده نوعی از اجتهاد است زیرا به نظر ما صحابه افراد عادل هستند.

ح - محبت اهل بیت اهل سنت و شیعیان در گرامی داشت اهل بیت و محبت و دوستی آنان وجه اشتراک دارند زیرا خداوند در قرآن می فرماید: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ : بگو برای این رسالت از شما مزدی نمیخواهم جز دوستداری خویشاوندان خود را قتاده میگوید: مشرکان گفتند : «لابد محمد در برابر آن چه ارائه میدهد درخواست مزد میکند. در پی این سخن آیه فوق نازل شد تا آنان را به دوستی وی و مهربانی به خویشان پیامبر ترغیب کند. در حدیث آمده است: «فرزندان خود را بر سه خصلت تربیت کنید عشق به پیامبر عشق به خاندان او و تلاوت قرآن زیرا حاملان قرآن در روزی که در آن سایه ای جز سایه خدا نیست همراه با پیامبران و برگزیدگان خداوند زیر سایه خدا خواهند بود. نمازهای واجب یا مستحی نیز جز با سلام و درود بر محمد و آل محمد صحیح نیست.

این محبت روزنه امید و اساس همگرایی در تحقق وفاق میان اهل سنت و شیعیان است. شیعیان مفهوم اهل بیت را به اصحاب کسا و فرزندان آنها نسبت میدهند و اهل سنت علاوه بر آن گستردگی بیشتری به آن داده و میگویند آنها کسانی هستند که زکات برایشان حرام شده است و ایشان شامل خاندان علی خاندان جعفر، خاندان عقیل و خاندان عباس میشود. مادران مومنان زنان پیامبر نیز در شمار اهل بیت قرار دارند. به دلیل قول خداوند متعال در آیه ای که درباره آنها وارد شده است و عنوان آن «یا نساء النبی» و آخر آن چنین است: «إِنَّ نَسَمًا يُرِيدُ أَنْ لِيُذْهِبَ عَنْكُمْ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» : خداوند می خواهد از شما اهل بیت هر پلیدی را بزدايد و شما را به شایستگی پاک گرداند.»

ط - مشارکت در تألیف مقاله ها و پژوهش های مقایسه ای در زمینه های اسلامی شیعی و سنی در سوریه و لبنان به منظور نزدیک سازی دیدگاه ها به یکدیگر و کاهش حدت و شدت تعصب ها و تنشهای مذهبی و اصرار بر ساختن پایه های همکاری، تسامح و گفت و گو

آن چه گفته شد، نمونه هایی از روند تقریب مذاهب اسلامی در کشور سوریه و دیگر کشورهای سرزمین شام بود که میتوان گفت تمام آنها نمونه های عملی ای هستند که تفاوت های اجتماعی میان اهل سنت و شیعیان را در این کشورها تقریباً از میان برده اند.

ملاحظاتی در خصوص استراتژی تقریب مذاهب اسلامی

متن پیش نویس پیشنهادی استراتژی به رغم اعلام پیوست آن به نامه دعوت، ضمیمه دعوت نامه شما نبود و احتمالاً سهواً جا مانده است ولی به هر حال به رغم این که پیش نویس پیشنهادی در اختیارم نیست در این زمینه مواردی را به شرح زیر یادآور میشوم

۱- کوشش در راستای تعمیم فرهنگ گفت و گو تفاهم و دیدار میان اهل سنت و شیعیان، و از میان بردن ریشه های تعصب بین این دو گروه، گسترش روح تسامح مهرورزی حسن ظن و سرشاری دل‌های مومنان از اعتماد و اطمینان اجتناب از هر آنچه به تفرقه و نفرت می انجامد و پیروی از آنچه منابع اساسی شریعت اسلامی مقرر میدارد.

بدبختی امت نیز در اقدامات این جاهلان و عوام و فرو غلطیدن به سخنان ناپسند و تحریکات زشت حتی در هنگام تلقین مردگان و نیز سب و لعن صحابه آنهاست.

هم چنان که سطحی نگری طلاب دینی هر دو گروه شتاب زدگی در داوری نسبت به طرف مقابل عدم تعمق در فهم نظریه های دیگران مبادله تهمت زنیها و تکذیب ها و عدم پذیرش هر گونه عذری در ارزیابی مواضع دیگران همه اینها منجر به تنومندی تفرقه و تقویت اختلافها می گردد.

۲- باید علمای تقریب دارای مواضع عملی و مراکز و شعبی در سرزمینها و کشورهای اسلامی به منظور تعمیم اندیشه های تقریب باشند. هم چنین باید از گذشته ها - هر چه که بود .

درگذشت و طرفین نسبت به همدیگر کوتاه بیایند تا بدین ترتیب احکام شرعی نزدیک تر به روح شرع و هدفهای عمومی آن باشد و مانع شهرت مسلمانان به هر گونه اعمال زشت یا آلودگی به اندیشه های مستهجن گردد با توجه به این که از طرف اهل سنت که به خاستگاههای فکری شیعه احترام میگذارند در این مورد هیچ گونه مشکلی وجود ندارد. اصرار در برگزاری کنفرانس ها و گردهماییهای تقریب با موضوعهای انتخابی و مفید به طور سالیانه برای گفت و گو در مسائل مطرح شده مفید است.

مجله تقریب بین مذاهب (التقریب) نیاز به گسترش دامنه انتشار و پخش و نیز ایجاد دریچه ای برای مناقشه در مسائل مختلف و دادن آزادی بیان به گوینده و منتقد، بدون تحمیل دیدگاه معینی است. من خود تجربه همکاری با سردبیران برخی مجلات شیعی را داشته ام آنها هر نظری را که مخالف نظر خودشان یا مذهبشان یا گرایششان باشد رد میکنند و به تخطئه نویسنده اش میپردازند؛ کاری که باعث ایجاد عقده اجحاف و عدم مشارکت دیگران در ارائه

مقالات یا مباحث دیگر میشود. علاوه بر این دست اندرکاران مجلات شیعی از سخنان سخنانی که با نظرشان مخالف باشند خوششان نمی آید در حالی که منبر قلم و سخن امتیازش به همین آزادگی است.

باید به هر آنچه به تحقق وحدت امت و پاسداری از آن می انجامد عزت و کرامت امت را صیانت میبخشد و تمام امکانات و توان امت برای پاسخ به تجاوز به کار گرفته میگیرد، اولویت داد. باید همه نیروها درگیر ریشه کن سازی تجاوز متجاوزان مستکبر کافران و ستمگرانی شوند که در قتل گروه گروه از مسلمانان عزم خود را جزم کرده اند چنان که همه جا به ویژه در عراق

افغانستان و جاهای دیگر این قتل عام اتفاق می افتد.

ما باید به سربازان مقاومت و دفاع از کشورها به هر وسیله ممکن از جمله پول، سلاح نیرو توجیه سربازان)، برنامه ریزی و همکاری برای حمایت از آنان در برابر نیروهای شریاری رسانیم و اجازه

انتشار یا انتقال این بلای خانمان سوز به دیگر ملل اسلامی یکی پس از دیگری را ندهیم و اعلام کنیم به مردم دنیا که مسلمانان شیعه و سنی بلکه عملاً امت واحدی هستند.

هم چنان که باید برخی فتوای گمراه کننده را مانند این که عملیات فدایی را عملیات انتحاری و نه شهادت طلبانه میخوانند و رزم در کنار نیروهای مقاومت در عراق را تحریم میکنند به شدت محکوم کرد چه هدیه ای بهتر از این فتواها برای تقدیم کردن به نیروهای اشغالگر و سران ظالم جنایتکار و سرکش آنان هم چنین باید فتوای تکفیر دیگران را نیز کنار بگذاریم

ه باید اعلامیه ای صادر شود که طی آن هر گونه فعالیت تبلیغی و فراخوانی به انتقال از مذهبی به مذهب دیگر منع شود برخلاف آنچه در حال حاضر در خصوص گسترش مذهب تشیع در روستاها، آبادیها و شهرهای سوریه با تکیه بر بخشیدن اموال و پاداشهای مادی در درجه اول در برابر پذیرش تشیع شاهد آنیم این کار با ساده ترین اصول تقریب و نزدیکی منافات دارد و درست متضاد با آروزی است که همگی در مورد افشاندن بذر محبت و اعتماد به جای کینه و نفرت داریم در غیر این صورت ظاهر و باطن اوضاع و حرف ما و عملمان متفاوت خواهد بود. نه شیعیان آن قدر کم هستند که لازم باشد تعدادشان زیاد شود و نه اهل سنت پیروان شمار بیشتر و فراوان ترند تا انتقال صدها تن از آنان به مذهب تشیع زبانی متوجه

این مطالب را خیلی صریح بیان کردم اگر چنین نکنیم کار و روش ما بیهوده خواهد بود و در نهان کاری میکنیم که با آن چه در عمل و ظاهر انجام میشود متفاوت است.

باید شعار اساسی و خدشه ناپذیر خود را هم در تئوری و هم در عمل، آیه: «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ»؛ به راستی این آیین شماست آیینی یگانه و منم پروردگار شما، پس مرا پرستید قرار دهیم سپاس خدای را که پیش از وجود مذاهب و فرقه ها و تقسیم

مسلمانان به گروه های مختلف و دسته های متخاصم نعمت ایمان و اسلام را ارزانی ما داشت.

منبع: مصطفی الزحیلي، وهبة نشریه اندیشه تقریب :: بهار ۱۳۸۴ - شماره ۲ صفحات : از ۲۷ تا ۳۸